Циба А. М.
«Фінанси та кредит» 5 курс
Київський національний торговельно-економічний університет
Науковий керівник — к.е.н., доцент Кучер Г.В.

БОРГОВИЙ ТЯГАР: ОСОБЛИВОСТІ І НАПРЯМИ МІНІМІЗАЦІЇ

Державний борг є вагомою складовою фінансової системи, дієвим інструментом у механізмі макроекономічного регулювання та засобом реалізації державної стратегії. Правильна оцінка та мінімізація боргового тягаря в країні є одним із пріоритетних завдань економічної політики держави, важливою умовою стабільності її фінансової системи. У сучасному світовому господарстві зовнішня заборгованість постає як важливий чинник впливу на національну економіку, визначаючи її кількісні та якісні параметри, а також умови безпечного економічного розвитку.

Оцінку боргового тягаря вивчають не лише науковці різних країн, а й міжнародні фінансові інституції та структурні підрозділи ООН, що яскраво свідчить про гостру актуальність даної проблематики на сучасному етапі світового розвитку. Від характеру збалансування боргового тягаря країни залежить бюджетна дієздатність країни, стан її валютних резервів, а отже стабільність національної валюти, рівень відсоткових ставок, інвестиційний клімат, характер діяльності всіх сегментів вітчизняного фінансового ринку. Це робить державний борг не просто засобом залучення коштів для фінансування державних потреб, але й важливим інструментом фінансової політики держави.

Поняття «борговий тягар» тісно переплітається з поняттям «державного боргу» адже воно включає в себе всі боргові зобов’язання держави. У більшості випадків існування державного боргу розглядається як негативне явище, як загроза економічній і фінансовій безпеці держави. Однак, світовий досвід демонструє численні приклади нагромадження державних боргів з одночасним динамічним розвитком країн-боржників.

Борговий тягар потрібно також розглядати з точки зору впливу на розвиток економіки країни на сучасному етапі та в майбутньому, а також як навантаження на майбутні покоління. Адже, всі державні запозичення в своїй більшості перелягають на плечі майбутнього покоління.

Управління державним боргом та оптимізацію боргового тягаря в державі неможливо реалізувати без оцінювання аналізу боргової стійкості, яка дає змогу забезпечити об'єктивність інформації та позитивно впливає на якість прийнятих управлінських рішень щодо державного боргу.

Боргову стійкість доцільно розглядати з точки зору такого стану, обсягу і структури заборгованості, який дозволяє країні-позичальнику виконувати поточні та майбутні зобов'язання щодо її обслуговування, і виключає необхідність вдаватися до списання чи реструктуризації заборгованості.

Україна дотримується поміркованої політики управління державним боргом, головною особливістю якої є зниження ризиків запозичень шляхом збільшення термінів і зниження вартості обслуговування.

Серед проблем обтяження борговим тягарем в Україні слід вказати швидке зростання обсягів державного боргу як в абсолютних розмірах, так і відносно ВВП; переважання зовнішньої заборгованості в структурі державного боргу; значні розміри гарантованого державою боргу, що викликає додаткові витрати у зв'язку з неплатоспроможністю позичальників; значну заборгованість перед міжнародними організаціями економічного розвитку та іноземними органами управління, що загрожує економічній безпеці України; нерозвинутість внутрішнього ринку державних цінних паперів, що ускладнює залучення державних позик; відсутність комплексного правового забезпечення щодо формування і управління державним боргом; відсутність досконалого інституційного механізму щодо активного управління державним боргом та ефективного використання залучених коштів.

Чешко С.О.
«Облік і аудит», 4 курс,
Чернігівський державний технологічний університет
Науковий керівник — к.е.н., доцент Петраков Я.В.

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ФІСКАЛЬНИХ ІНСТРУМЕНТІВ У СФЕРІ ОПОДАТКУВАННЯ КОРИСНИХ КОПАЛИН

Попри значний природно-ресурсний потенціал та інтенсивний видобуток корисних копалин, рівень податкового навантаження на